

STATUSNOTAT

Vesthimmerlands Kommune

Forprojekt

Genåbning af Frederik den VII's kanal

9. september 2019

JOHANNESBUGGE
EXPERIENCE CONSULT

Indledning

Dette notat præsenterer en status på udarbejdelsen af et beslutningsgrundlag og forprojekt til igangsætning af det fysiske projekt Genåbning af Frederik den VII's Kanal.

Forprojektet gennemføres for at give politikerne et beslutningsgrundlag til, om man ønsker at arbejde for en genåbning af Frederik den VII's Kanal samt afsætte midler til fundraising, projektering og udførelse af anlæg og drift af samme.

Projektidé

Projektet handler om at reetablere og åbne Frederik VII's Kanal fra 1861, så den igen kan opfylde sit oprindelige formål - at lede skibstrafikken uden om de meget lavvandede Løgstør Grunde. Kanalen er unik i Danmark.

Samtidigt handler projektet om at sikre bedre adgangsforhold til kanalen for flere typer målgrupper samt en moderne formidling om kanalens historie, flora og fauna, områdets store naturmæssige kvaliteter samt den interessante kulturhistorie i det tilknyttede Limfjordsområde fra vikingetiden til perioden omkring 2. Verdenskrig.

Det samlede projekt vil betyde et løft og en større attraktivitet af hele området omkring kanalen. Det vil være en kulturhistorisk oplevelse for flere typer målgrupper at opleve kanalen, og det fredede fortidsminde vil komme til sin ret på en ny måde.

Genåbningen af Frederik den VII's Kanal vil være en attraktion for hele regionen, og der forventes en turistmæssig gevinst for Løgstør og Vesthimmerlands Kommune samtidig med, at lokale borgere fortsat nyder kanalen og området omkring den til rekreative formål.

Indtænkt i projektet er også kystsikring og anlægsarbejde, som vil sikre området i forhold til forventede klimæændringer.

Målgrupper

Målgrupperne for projektet er:

- Sejlende
- Gående
- Cyklende
- Kørende
- Løbende

Hovedelementer i projektet

Hovedelementerne i projektet er:

- Retablering af eksisterende kanal samt svajebassin ved Lendrup
- Kystsikring med skråningsbeskyttelse på kanalyderside
- Nye moler og molehoveder ved sydlig kanalåbning
- Renovering af broer samt etablering af nye broer
- Formidlingskoncept og etablering af "velkomstpladser"

Anlægs- og driftsbudget

Vesthimmerlands Kommune har med hjælp fra rådgivere udarbejdet et kvalificeret anlægs- og driftsbudget. Den samlede projektøkonomi er budgetteret til 89,1 mio. kr. fordelt på 88,5 mio. kr på anlæg og renovering, heraf 9,67 mio. kr. til uforudsete omkostninger, og 0,6 mio. kr. til øget formidling i området.

Driftsomkostningerne er vurderet til 1.762.800 mio. kr. årligt, heraf 293.800 kr. til uforudsete omkostninger.

Finansieringsstrategi

Projektet forventes finansieret af fondsmidler, kommunale midler og evt. statsmidler. Uanset hvilken fond eller støttemulighed man orienterer sig imod i forhold til anlægsdelen, vurderes det afgørende, at driften er på plads i projektet.

De potentielle bidragsydere til en realisering af projektets anlægsdel kan med fordel opdeles i tre grupper:

- 1) Fonde der kan støtte det samlede projekt med betragtelige beløb
- 2) Fonde der kan støtte det samlede projekt med større beløb
- 3) Fonde der kan støtte med moderate beløb, såfremt der kan udtrækkes mindre projektemner af stor værdi/synlighed.

Særligt for fondene i gruppe 1 er det afgørende at indlede en dialog, inden der fremsendes en ansøgning. Hvis dialogen bærer frugt, er det ikke unormalt at få en melding fra fonden om, at man gerne vil modtage en ansøgning på x mio. kr. I forbindelse med dialogen er det desuden vigtigt at lokalisere og aktivere personlige kontakter med relation til de pågældende fonde. Dette kan være venner af museum, egn eller kommune, det kan være politiske kontakter, eller det kan være relationer gennem den kommunale ledelse og forvaltning.

Den gode fondsstrategi vil også kunne dokumentere støtte og opbakning fra centrale aktører - eksempelvis i form af en anbefaling og støtteerklæring fra Slots- og Kulturstyrelsen. Argumenterne for fondsstøtte er langt hen ad vejen enslydende, men dog med visse nuanceforskelle.

Ansøgningerne skal tilpasses den enkelte fonds fundats.

Myndighedsforhold

Vesthimmerlands Kommunes miljøteam har lavet to "konfliktsøgninger", en for Lendrup på matrikel 5 Lendrup By, Malle og en for Løgstør matrikel 111a Løgstør Markjorder. De repræsenterer kanalen og er kommunalt ejet. Konfliktsøgningerne viser, at området er beliggende inden for en lang række bindinger, med de største udfordringer i forhold til habitatdirektivet, naturbeskyttelsesloven og museumsloven.

Natura 2000

Det fulde projektområde er beliggende indenfor Natura 2000-området, nr. 16, Løgstør Bredning, Vejlerne og Bulbjerg.

Orbicon har beskrevet et forslag til køreplan for myndighedsbehandling:

"Hovedprincippet for administrationen af Natura 2000-områderne kan kort beskrives således: Planer og projekter skal underkastes en foreløbig vurdering, (også kaldet screening eller væsentlighedsvurdering), med henblik på at vurdere, om de kan påvirke et Natura 2000-område væsentligt. Hvis den foreløbige vurdering konkluderer, at det ikke kan afvises, at en plan eller et projekt kan påvirke et Natura 2000-område væsentligt, skal der gennemføres en egentlig Natura 2000-konsekvensvurdering, der skal vise, om planen eller projektet vil skade det internationale naturbeskyttelsesområde.

Hvad enten der er tale om en væsentlighedsvurdering eller en egentlig konsekvensvurdering, er det Natura 2000-områdets udpegningsgrundlag, dvs. de arter og naturtyper, som områderne er udpeget af hensyn til, der er genstand for vurderingen. Om der skal udarbejdes en VVM-redegørelse for projektet, bestemmes i sidste ende af Kommunen og Kystdirektoratet, som vil være myndighed for projektet...

Af Habitatbekendtgørelsen følger, at der i alle Natura 2000-områder som udgangspunkt er forbud imod planlægning af visse projekter og aktiviteter som potentielt kan påvirke udpegningsgrundlaget, herunder bl.a. nye eller væsentlige udvidelser af trafik anlæg og havne.

Første skridt er derfor at ansøge om dispensation for planlægningsforbuddet. Ansøgningen vil blive vedlagt en væsentlighedsvurdering i relation til eventuelle væsentlige negative påvirkninger af Natura 2000-områdets udpegningsgrundlag. Heri beskrives projektets omfang, potentielle påvirkning og Natura 2000-områdets udpegningsgrundlag.

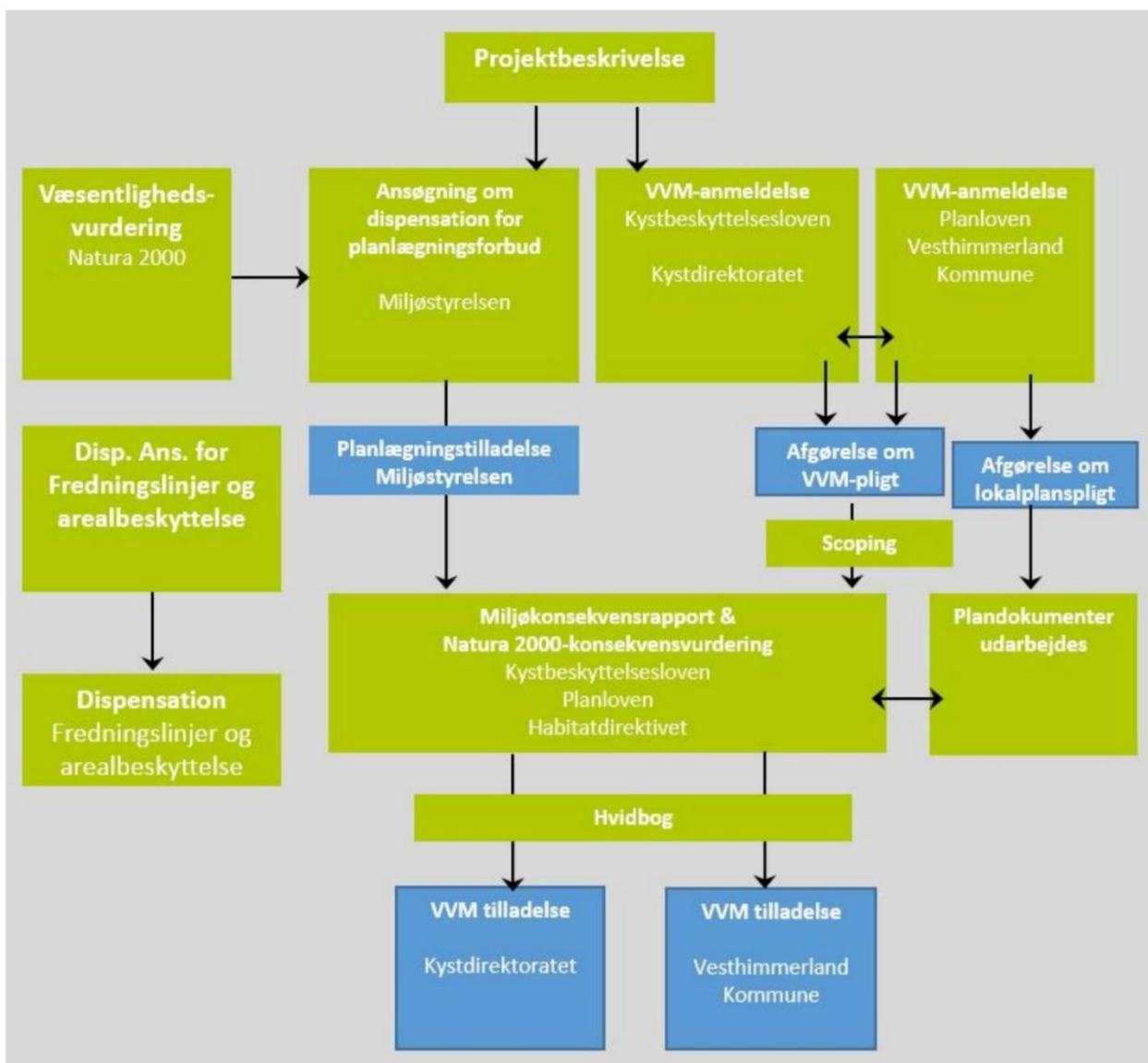
En tilladelse til at fravige planlægningsforbuddet (planlægningstilladelse) betyder, at Miljøstyrelsen på det forelagte grundlag vurderer, at en videre planlægning kan sættes i gang.

Samtidigt udarbejdes ansøgninger om etablering jf. planlov og Kystbeskyttelseslov. Desuden udarbejdes VVM-screening jf. Bekendtgørelse af lov om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM). Myndighederne vurderer herefter projektets potentielle påvirkning på bl.a. menneskers sundhed, miljø og biologisk mangfoldighed, og der træffes afgørelse om, hvorvidt der skal udarbejdes en Natura 2000-konsekvensvurdering, og om der skal igangsættes en egentlig VVM-proces.

"Worst case" scenariet er altså, at der efter ophævelse af planlægningsforbuddet, skal udarbejdes Miljøkonsekvensrapport med dertilhørende Natura 2000-konsekvensvurdering. Det skal bemærkes, at det ikke er givet på forhånd, at dette vil ske. I teksten herunder er ikke indskrevet diverse høringsperioder, men dette er beskrevet senere under tidsplan.

En fuld Natura 2000-konsekvensvurdering vil i givet fald indholdsmæssigt overlape betydeligt med væsentlighedsvurderingen, dvs. at en ikke ubetydelig del af væsentlighedsvurderingen kan "genbruges".

Processen er illustreret af Orbicon således:

Figur 1 – Schematiseret procesdiagram for myndighedsgodkendelse af projektet

Det estimeres, at rådgivning og udarbejdelse af ansøgninger af rådgivere vil beløbe sig til 155.000 kr. for første fase med ansøgning om dispensation for planlægningsforbud m.v. og cirka 500-800.000 kr for en eventuel fase to med udarbejdelse af en Miljøkonsekvensrapport m.m.

Slots- og Kulturstyrelsen

Kanalen er et fredet fortidsminde, dvs. beskyttet efter bestemmelserne i Museumsloven. Bestemmelserne administreres af Slots- og Kulturstyrelsen, og den helt overordnede bestemmelse i beskyttelsen er et forbud mod tilstandsændring.

Repræsentanter for Limfjordsmuseet, Vesthimmerlands Kommune og Slots- og Kulturstyrelsen mødtes i februar 2019 i Løgstør til en indledende forhandling og besigtigelse om åbningen af Frederik VII's Kanal. Styrelsen udtalte her på baggrund af Limfjordsmuseets daværende projektbeskrivelse sin overordnede, positive indstilling til projektet.

For at komme videre med realiseringen af projektet om åbning af Frederik VII's Kanal er det nødvendigt, at Limfjordsmuseet og Vesthimmerlands Kommune indleder en nærmere dialog med Slots- og Kulturstyrelsen om de elementer af projektet, der indebærer restaureringer og ændringer i det fredede fortidsminde og som derfor vil kræve en tilladelse med vilkår.